

Vocale raketjes Donatoni treffen doel

Muziek

Franco Donatoni

★★★★☆

- Nieuw Ensemble brengt composities belangrijke Italiaan.
- Speels en geraffineerd werk.

AMSTERDAM Hoewel Franco Donatoni (1927-2000) wordt beschouwd als een van de belangrijkste Italiaanse componisten van de laatste decennia, is zijn bekendheid in Nederland vrijwel uitsluitend te danken aan één gezelschap: het Nieuw Ensemble, dat zich sedert de jaren tachtig inzet voor zijn werk. Dat is jammer. Donatoni beperkte zich niet tot composities voor kleine ensembles, al vormen die wel de hoofdmoot in zijn omvangrijke oeuvre. De paar orkestwerken die hij in de laatste jaren van zijn leven schreef, zijn nooit opgepikt in Nederland.

Het Nieuw Ensemble brak woensdag opnieuw een lans voor Donatoni. Het geheel aan hem gewijde programma bevatte zelfs twee Nederlandse première's. De meest opmerkelijke daarvan was *Flans* uit 1994, gebaseerd op een fragment uit François Villons *Testament*. Daarin staan goede wijn en lekker eten, zaken die ook Donatoni belangrijk vond, op de voorgrond staan. De titel *Flans* betekent dan ook 'roomtaarten'.

De muziek daarentegen is helemaal niet volvet, maar juist uiterst slank en beweeglijk. De Koreaanse sopraan Yeree Suh bleek een even bekoorlijke als verbijsterende lanceerinrichting van vocale raketjes.

Even concies, speels en geraffineerd is *Chantal*, dat Donatoni in 1990 schreef voor de harpiste Chantal Mathieu. De solopartij werd hier vertolkt door Ernestine Stoop. Ze werd geflankeerd door vier strijkers, fluit en klarinet, die de stijgende figuurtjes van de harp inbedden in samenklanken die ontstaan uit dicht opeengestapelde imitaties.

Zoals in al Donatoni's muziek is het opvallend hoeveel variatie en contrast de componist weet te halen uit heel beperkte uitgangsgespeens. Hoewel de muziek zich vertakt en regelmatig onverwacht een hoekje omslaat, is de indruk die het geheel achterlaat toch bijzonder organisch.

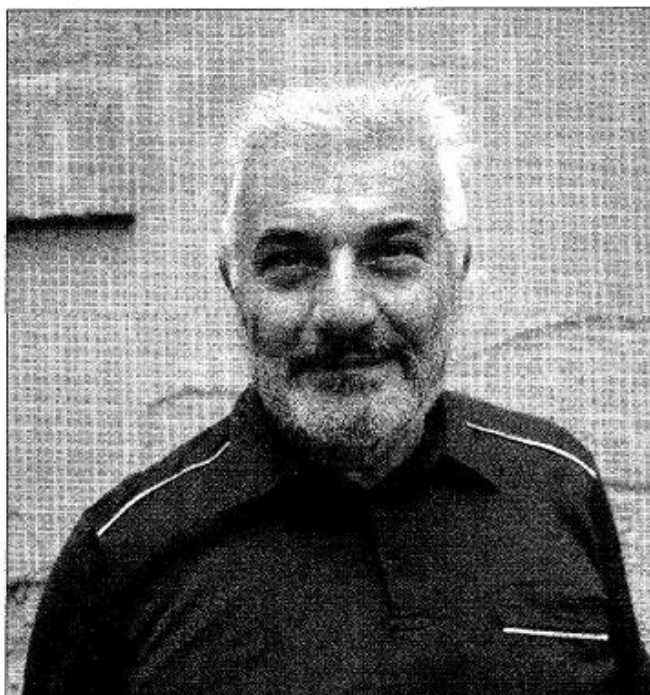
'De essentie van componeren bestaat niet,' aldus Donatoni in een in 1986 gefilmd gesprek dat als intermezzo fungeerde. 'Het componeren op zichzelf is een essentie.' De componist haalt met twinkende

oogjes alle vooroordelen en clichés over het schrijven van muziek onderuit: 'Componeren doe je niet met je oren, maar met je handen.'

Intussen demonstreerden de musici van het Nieuw Ensemble en dirigent Ed Spanjaard in *Refrain*, *Tema* en *Spiri* met een perfecte wisselwerking tussen handen en oren dat ze Donatoni's muziek op hun duimpje kennen.

Frits van de Waa

Werk van Donatoni, door het Nieuw Ensemble o.l.v. Ed Spanjaard. 2 april, Muziekgebouw, Amsterdam.

Franco Donatoni.